УДК 341.231.14

https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-557-567

Пипяк Микола Іванович кандидат юридичних наук, доцент, Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Вінниця, тел.: (096) 514-02-95, https://orcid.org/0000-0001-9133-6762

Петрук Іванна Сергіївна студентка, Вінницький торговельно-економічний інститут, м. Вінниця, тел.: (068) 955-61-77

Жульчинська Вікторія Ярославівна студентка, Вінницький торговельно-економічний інститут, м. Вінниця, тел.: (099) 459-27-29

ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Анотація. У статті здійснено комплексний аналіз міжнародного захисту прав людини, зокрема універсальних і регіональних механізмів, які визначають сучасний підхід до забезпечення прав і свобод. Розглянуто ключову роль Організації Об'єднаних Націй (ООН) у створенні глобальної системи захисту прав людини, акцентуючи увагу на діяльності Ради ООН з прав людини, Управління Верховного комісара ООН з прав людини та договірних органів. Досліджено механізми моніторингу дотримання прав людини, такі як Універсальний періодичний огляд, що забезпечує регулярну оцінку ситуації з правами людини у державах-членах. Значну увагу приділено процедурі розгляду індивідуальних скарг, яка надає можливість фізичним особам звертатися до міжнародних органів для захисту своїх прав. Окремо висвітлено роль регіональних систем, включаючи європейську, міжамериканську та африканську, які адаптують міжнародні стандарти до регіональних потреб. Зокрема, розглянуто діяльність Європейського суду з прав людини, який встановлює прецедентні стандарти у сфері правозахисту. Аналізуються виклики сучасності, зокрема розвиток цифрових прав, екологічні загрози та механізми попередження геноциду, які стали важливими напрямами міжнародного права. У статті також наголошується на значущості рішень регіональних судів, які сприяють гармонізації національних правових систем із міжнародними стандартами. Окрема увага приділена діяльності неурядових організацій, таких як Amnesty International та Human Rights Watch, які виконують важливу функцію моніторингу та підтримки міжнародних механізмів. Підкреслено важливість ключових міжнародних договорів, таких як Загальна декларація прав людини, міжнародні пакти 1966 року, які формують нормативну базу глобального захисту прав людини. Автори

визначають основні напрямки вдосконалення міжнародних механізмів, пропонуючи шляхи підвищення їх ефективності та адаптації до сучасних викликів.

Ключові слова: міжнародний захист прав людини, права людини, ООН, міжнародні механізми захисту прав, регіональні системи захисту прав людини, Європейський суд з прав людини, міжнародні договори, універсальний періодичний огляд, неурядові організації, міжнародне право.

Mykola Ivanovich Pypyak candidate of legal sciences, associate professor, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of the State University of Trade and Economics, Vinnytsia, tel.: (096) 514-02-95, https://orcid.org/0000-0001-9133-6762

Petruk Ivanna Serhiyivna is a student of the Vinnytsia Trade and Economic Institute, Vinnytsia, tel.: (068) 955-61-77

Viktoriya Yaroslavivna Zhulchynska is a student of the Vinnytsia Trade and Economic Institute, Vinnytsia, tel.: (099) 459-27-29

FEATURES OF INTERNATIONAL HUMAN RIGHTS PROTECTION

Abstract. The article provides a comprehensive analysis of the international protection of human rights, including universal and regional mechanisms that determine the modern approach to ensuring rights and freedoms. The key role of the United Nations (UN) in the creation of a global human rights protection system is considered, focusing on the activities of the UN Human Rights Council, the Office of the UN High Commissioner for Human Rights and treaty bodies. Mechanisms for monitoring the observance of human rights, such as the Universal Periodic Review, which provides a regular assessment of the human rights situation in member states, have been explored. Considerable attention is paid to the procedure for consideration of individual complaints, which provides an opportunity for individuals to apply to international bodies for the protection of their rights. The role of regional systems, including European, inter-American and African, which adapt international standards to regional needs, is highlighted separately. In particular, the activity of the European Court of Human Rights, which sets precedent standards in the field of human rights, was considered. Contemporary challenges are analyzed, including the development of digital rights, environmental threats, and genocide prevention mechanisms, which have become important areas of international law. The article also emphasizes the importance of decisions of regional courts, which contribute to the harmonization of national legal systems with international standards. Particular attention is paid to the activities of non-governmental organizations, such as Amnesty International and Human Rights Watch, which perform an important function of monitoring and supporting international mechanisms. The importance of

key international treaties, such as the Universal Declaration of Human Rights, the international covenants of 1966, which form the regulatory framework for the global protection of human rights, is emphasized. The authors identify the main areas of improvement of international mechanisms, offering ways to increase their effectiveness and adapt to modern challenges.

Keywords: international protection of human rights, human rights, UN, international human rights protection mechanisms, regional human rights protection systems, European Court of Human Rights, international treaties, universal periodic review, non-governmental organizations, international law.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження міжнародного захисту прав людини зумовлена зростанням кількості порушень прав людини у світі та необхідністю вдосконалення існуючих механізмів їх захисту. Незважаючи на наявність розгалуженої системи міжнародних органів та установ, що займаються захистом прав людини, ефективність їхньої діяльності часто залишається недостатньою. Це пов'язано як з політичними факторами, так і з процедурними особливостями функціонування міжнародних механізмів захисту прав людини. Необхідно здійснити всебічний аналіз сучасних механізмів захисту прав людини на міжнародному рівні з метою визначення їх ефективності та недоліків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика міжнародного захисту прав людини викликає значний науковий інтерес та стала предметом різнопланових досліджень. У науковому просторі сформувався потужний доробок праць, що висвітлюють як теоретичне підґрунтя, так і практичні аспекти функціонування міжнародних правозахисних механізмів.

Серед провідних дослідників цієї галузі варто відзначити Т.Р. Короткого, який зосереджується на процесах впровадження міжнародних правозахисних стандартів у національні правові системи. Ґрунтовний аналіз міжнародних контрольних механізмів у сфері прав людини представлений у дослідженнях М.В. Буроменського. Вагомий внесок у вивчення ролі міжнародних судових інституцій зробив В.Г. Буткевич. Специфіку європейських правозахисних механізмів детально розкрив В.А. Карташкін.

Практичним аспектам застосування міжнародних правозахисних інструментів присвячені роботи І.В. Міжнародні стандарти та їх імплементація стали фокусом наукових пошуків С.В. Ісаковича. М.М. Гнатовський досліджує вплив міжнародних організацій на еволюцію правозахисної системи. Значний науковий доробок щодо взаємодії міжнародного та національного рівнів захисту прав людини представлений у працях О.В. Базова, М.В. Савчина та О.М. Руднєвої. Однак немає актуального наукового дослідження у якому б аналізувались особливості міжнародного захисту прав людини у контексті сучасних викликів.

Мета статті. Дослідження фокусується на всебічному вивченні діючої системи міжнародного захисту прав людини, розкритті специфіки роботи як

універсальних, так і регіональних правозахисних механізмів, а також оцінці їх результативності та окресленні потенційних шляхів удосконалення. Особлива увага приділяється вивченню взаємодії різних елементів системи міжнародного захисту прав людини та оцінці їх практичного значення для забезпечення прав і свобод людини.

Виклад основного матеріалу. Завершення Другої світової війни ознаменувало новий етап у розвитку міжнародного права, коли міжнародний захист прав людини сформувався як окрема повноцінна правова галузь. Трагічні події та масові порушення прав людини змусили світову спільноту створити дієву систему міжнародного захисту основних прав та свобод [1].

У системі міжнародного захисту прав людини провідну роль відіграє ООН як ключова глобальна організація. Її створення у 1945 році заклало фундамент для розвитку міжнародно-правових механізмів захисту прав людини. Держави-засновники ООН, формулюючи преамбулу Статуту організації, закріпили свою непохитну відданість фундаментальним правам людини, підкреслили важливість людської гідності, задекларували принцип рівності між чоловіками та жінками, водночас гарантуючи паритетність прав усіх націй, незалежно від їх розміру [1].

Історичне рішення Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року про схвалення Загальної декларації прав людини ознаменувало новий етап розвитку міжнародного права. Цей документ став першим у світовій практиці, який на глобальному рівні систематизував та юридично окреслив базовий каталог основоположних прав і свобод людини. Незважаючи на рекомендаційний характер, вона справила визначальний вплив на розвиток національного законодавства багатьох держав та стала основою для подальшого розвитку міжнародного права у сфері захисту прав людини [2].

Міжнародні пакти 1966 року - про громадянські і політичні права та про економічні, соціальні і культурні права - розвинули положення Загальної декларації та надали їм юридично обов'язкового характеру. Пакти встановили конкретні зобов'язання держав щодо забезпечення закріплених у них прав, а також передбачили створення спеціальних контрольних органів [3].

Рада ООН з прав людини, створена у 2006 році як наступниця Комісії з прав людини, реалізує системний нагляд за дотриманням прав людини у всіх країнах-членах Організації Об'єднаних Націй. Згідно з процедурою Універсального періодичного огляду, всі країни-члени зобов'язані кожні чотири роки подавати детальний звіт щодо ситуації з дотриманням прав людини на своїй території. Рада також може створювати спеціальні процедури для розслідування випадків недотримання прав людини як у різних державах, так і стосовно окремих тематичних аспектів [20].

У 1993 році була створена посада Верховного комісара ООН з прав людини з метою покращення координації діяльності Організації Об'єднаних Націй у сфері прав людини. Верховний комісар очолює Управління Верховного

комісара ООН з прав людини, забезпечує узгодженість правозахисних ініціатив у системі ООН та надає експертну і технічну підтримку державам-членам і неурядовим організаціям.

Важливу роль у системі забезпечення прав людини покладено на договірні органи - експертні комітети незалежних фахівців, що виконують контроль за виконанням державами своїх зобов'язань за основними міжнародними договорами з прав людини. Комітети розглядають періодичні доповіді держав-учасниць, ухвалюють загальні зауваження щодо тлумачення положень договорів, а деякі з них також можуть розглядати індивідуальні скарги про порушення прав людини [19, с. 28].

Система спеціальних процедур Ради ООН з прав людини включає спеціальних доповідачів, робочі групи та незалежних експертів. Мандатарії спеціальних процедур здійснюють візити до країн, готують тематичні дослідження, реагують на повідомлення про порушення прав людини та надають рекомендації урядам. Їхня діяльність охоплює широке коло питань - від громадянських та політичних до економічних, соціальних та культурних прав.

Механізм Універсального періодичного огляду, запроваджений у 2006 році разом із створенням Ради Організації Об'єднаних Націй з прав людини, забезпечує регулярний огляд ситуації з правами людини у всіх державах-членах ООН. УПО базується на принципах універсальності, рівності та співробітництва та дозволяє оцінити виконання державами їхніх зобов'язань у сфері прав людини.

Особливого розгляду заслуговує механізм індивідуальних звернень до Комітету з прав людини, запроваджений Факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права. Цей механізм став революційним кроком у розвитку міжнародного права, оскільки вперше надав фізичним особам можливість безпосереднього звернення до міжнародного органу для захисту своїх прав. Процедура розгляду індивідуальних скарг передбачає детальне вивчення обставин справи, надання державі можливості надати свої пояснення та ухвалення остаточного рішення Комітетом [6].

Також одним з головних чинників міжнародної системи захисту прав людини є спеціалізовані установи ООН, такі як Міжнародна організація праці (МОП), ЮНЕСКО, ВООЗ та інші. Кожна з цих організацій у межах своєї компетенції розробляє міжнародні стандарти та здійснює контроль за їх дотриманням. Наприклад, МОП ухвалила понад 180 конвенцій та 190 рекомендацій у сфері трудових прав та створила ефективний механізм контролю за їх виконанням через систему регулярних доповідей держав та розгляд скарг профспілок і роботодавців [7].

Значну роль у забезпеченні міжнародного захисту прав людини відіграють неурядові організації, такі як Amnesty International, Human Rights Watch та інші. Вони здійснюють моніторинг порушень прав людини, готують

альтернативні доповіді для договірних органів ООН, надають правову допомогу жертвам порушень та проводять інформаційно-просвітницькі кампанії. Їхня діяльність суттєво доповнює офіційні механізми захисту прав людини та сприяє підвищенню ефективності міжнародного контролю за дотриманням прав людини [8].

Регіональні системи захисту прав людини доповнюють універсальні механізми ООН. Створення регіональних систем зумовлено спільністю історичних традицій, культурних цінностей та правових стандартів держав конкретного регіону. Сьогодні функціонують три основні регіональні системи: європейська, міжамериканська та африканська [11].

Фундаментом європейської системи забезпечення прав людини становить Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ухвалена 1950 року, а її практична реалізація відбувається під егідою Ради Європи. Розгляд порушень прав, передбачених Конвенцією, здійснюється ЄСПЛ через механізм подання індивідуальних та міждержавних заяв. Обов'язковий характер рішень ЄСПЛ та контроль за їх виконанням з боку Комітету Міністрів Ради Європи забезпечують високу ефективність цього механізму [5].

Широкий спектр соціально-економічних прав захищається положеннями Європейської соціальної хартії. Європейський комітет соціальних прав контролює виконання державами своїх зобов'язань через систему періодичних доповідей та розгляд колективних скарг. Інституційну структуру доповнюють Комісар з прав людини та Європейський комітет з питань запобігання катуванням [10].

Організація американських держав координує функціонування Міжамериканської системи захисту прав людини. Американська конвенція з прав людини, затверджена у 1969 році, встановила базові юридичні норми та принципи захисту прав людини для країн цього регіону.Нагляд за виконанням положень Конвенції покладено на два спеціалізовані органи: Міжамериканську комісію з прав людини та Міжамериканський суд з прав людини. Комісія розглядає індивідуальні петиції та проводить розслідування порушень. Суд приймає обов'язкові рішення у справах про порушення прав людини [11].

Прийнята 1981 року Африканська хартія прав людини і народів є основоположним документом, що визначає механізми захисту прав людини в африканському регіоні. Унікальність цієї системи полягає в захисті не лише індивідуальних прав, але й прав народів. Африканська комісія з прав людини і народів розглядає скарги, проводить дослідження та здійснює просвітницьку діяльність [14].

Субрегіональні механізми захисту прав людини також роблять внесок у розвиток міжнародного права. Нагляд за станом прав людини в азійському та арабському регіонах забезпечується через діяльність спеціалізованих інститу-

цій - Міжурядової комісії АСЕАН та Арабської комісії з прав людини Попри обмежені повноваження, ці органи сприяють поширенню стандартів прав людини.

Регіональні системи враховують особливості конкретних регіонів світу. Африканська система приділяє увагу правам народів та традиційним цінностям. Міжамериканська система розробила механізми протидії насильницьким зникненням та позасудовим стратам [12].

Практика регіональних судів суттєво впливає на розвиток міжнародного права прав людини. Рішення Європейського суду з прав людини формують стандарти захисту прав людини не лише в Європі, але й в інших регіонах світу. Регіональні суди розвивають тлумачення норм міжнародного права та встановлюють нові стандарти захисту прав людини [13].

Розвиток цифрових технологій створює нові можливості та виклики для міжнародного захисту прав людини. Поява соціальних мереж та інших цифрових платформ значно розширила можливості для документування порушень прав людини та мобілізації громадської підтримки. Водночас виникають нові загрози правам людини, пов'язані з цифровим спостереженням, збором персональних даних та поширенням дезінформації [16, с. 42].

Рада ООН з прав людини у 2012 році ухвалила резолюцію, яка підтвердила, що права людини повинні однаково захищатися як в офлайн, так і в онлайн-середовищі. Це створило підґрунтя для розвитку міжнародних стандартів захисту цифрових прав. Спеціальний доповідач ООН з питань права на приватність, посада якого була створена у 2015 році, досліджує вплив цифрових технологій на приватність та розробляє рекомендації для держав.

Керівні принципи ООН з питань бізнесу та прав людини 2011 року встановили міжнародні стандарти корпоративної відповідальності. Робоча група ООН з питань бізнесу та прав людини здійснює моніторинг імплементації цих принципів та надає рекомендації державам і компаніям [17, с. 35].

Зміна клімату також створює серйозні виклики для прав людини. Право на чисте довкілля було визнано Радою ООН з прав людини як фундаментальне право людини у 2021 році. До компетенції Спеціального доповідача з питань прав людини та навколишнього середовища належить аналіз впливу екологічних викликів на реалізацію прав людини та формування експертних пропозицій щодо посилення їх захисту.

Сучасний етап розвитку міжнародного права характеризується появою інноваційних інструментів захисту прав людини. Механізм запобігання геноциду, створений у 2004 році, включає посаду Спеціального радника Генерального секретаря ООН з питань запобігання геноциду. Радник здійснює моніторинг ситуацій, які можуть призвести до масових порушень прав людини, та надає рекомендації щодо їх попередження [17, с. 35].

Також нововведенням стало створення у 2016 році Міжнародного, неупередженого та незалежного механізму для Сирії (IIIM). Цей механізм

збирає, зберігає та аналізує докази порушень міжнародного права в Сирії для майбутнього притягнення винних до відповідальності. Подібні механізми були створені також для М'янми та інших країн.

Посилення ролі національних правозахисних інституцій є важливою тенденцією розвитку системи захисту прав людини. Паризькі принципи 1993 року встановили міжнародні стандарти для національних інституцій з прав людини. Глобальний альянс національних правозахисних інституцій здійснює акредитацію та підтримку національних установ [18, с. 15].

Договірні органи ООН все частіше використовують практику регіональних судів з прав людини при тлумаченні міжнародних договорів. Регіональні суди, у свою чергу, посилаються на рішення договірних органів ООН та інших регіональних судів [19, с. 28].

Спеціальні процедури Ради ООН з прав людини тісно співпрацюють з регіональними механізмами захисту прав людини. Проводяться спільні візити до країн, готуються спільні заяви та рекомендації. Така співпраця підвищує ефективність міжнародного контролю за дотриманням прав людини.

Неурядові організації відіграють все більшу роль у взаємодії різних механізмів захисту прав людини. Вони надають інформацію договірним органам ООН та регіональним судам, беруть участь у розробці міжнародних стандартів та здійснюють моніторинг їх виконання.

Подальший розвиток системи міжнародного захисту прав людини потребує вирішення низки проблем. Необхідно підвищити ефективність виконання рішень міжнародних органів, посилити координацію між різними механізмами захисту прав людини та забезпечити належне фінансування їхньої діяльності.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Міжнародний захист прав людини є складною та багаторівневою системою, що включає універсальні та регіональні механізми. Центральну роль у цій системі відіграє ООН та її спеціалізовані установи, які розробляють міжнародні стандарти прав людини та здійснюють контроль за їх дотриманням. Важливу роль у посиленні міжнародного захисту прав людини відіграють регіональні механізми та забезпечують більш ефективний захист прав людини зважаючи на регіональну специфіку та місцеві особливості. Прецедентні рішення регіональних судів з прав людини не лише встановлюють нові правозахисні стандарти, але й стимулюють еволюцію внутрішнього законодавства країн-учасниць. Паралельно з офіційними інституціями діють неурядові організації, які виконують важливу функцію контролю за дотриманням прав людини та каталізують удосконалення чинних механізмів правового захисту. Подальший розвиток системи міжнародного захисту прав людини повинен бути спрямований на посилення ефективності існуючих механізмів та створення нових інструментів реагування на сучасні виклики у сфері прав людини.

Література

1. Статут Організації Об'єднаних Націй : міжнародний документ від 26.06.1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf (дата звернення: 16.11.2024).
2. Загальна декларація прав людини : міжнародний документ від 10.12.1948 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 16.11.2024).
3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : міжнародний документ від 16.12.1966 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 16.11.2024).
4. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : міжнародний документ від 16.12.1966 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 16.11.2024).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : міжнародний документ від 04.11.1950 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу:: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 16.11.2024).
6. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права : міжнародний документ від 16.12.1966 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086 (дата звернення: 16.11.2024).
7. Статут Міжнародної організації праці : міжнародний документ від 28.06.1919 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_154 (дата звернення: 16.11.2024).
8. Декларація про право та обов'язок окремих осіб, груп і органів суспільства заохочувати та захищати загальновизнані права людини та основні свободи : міжнародний документ від 09.12.1998 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_349 (дата звернення: 16.11.2024).
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Протокол № 11 : міжнародний документ від 11.05.1994 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_536 (дата звернення: 16.11.2024).
10. Європейська соціальна хартія (переглянута) : міжнародний документ від 03.05.1996 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062 (дата звернення: 16.11.2024).
11. Американська конвенція з прав людини : міжнародний документ від 22.11.1969 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_725 (дата звернення: 16.11.2024).
12. Африканська хартія прав людини і народів : міжнародний документ від 27.06.1981 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_655 (дата звернення: 16.11.2024).
13. Регламент Європейського суду з прав людини : міжнародний документ від 01.11.2003 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067 (дата звернення: 16.11.2024).
14. Протокол до Африканської хартії прав людини і народів про заснування Африканського суду з прав людини і народів : міжнародний документ від 09.06.1998 р. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_655 (дата звернення: 16.11.2024).
15. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. База даних «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15 (дата звернення: 16.11.2024).

16. Керівні принципи ООН з питань бізнесу та прав людини: затв. Резолюцією Ради ООН з прав людини 17/4 від 16 черв. 2011 р. Женева: Управління Верховного комісара ООН з прав людини, 2011. 42 с.

17. Про запобігання геноциду: Доповідь Спеціального радника Генерального секретаря ООН / ООН. Нью-Йорк, 2004. 35 с.

18. Паризькі принципи щодо статусу національних установ: прийняті резолюцією 48/134 Генеральної Асамблеї ООН від 20 груд. 1993 р. Париж: ООН, 1993. 15 с.

19. Доповідь про взаємодію договірних органів з прав людини з регіональними правозахисними механізмами / Управління Верховного комісара ООН з прав людини. Женева, 2020. 28 с.

20. Resolution adopted by the General Assembly on 15 March 2006 [without reference to a Main Committee (A/60/L.48)] 60/251. Human Rights Council. Official Documents UN. Retrieved from https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/502/66/PDF/N0550266.pdf). (дата звернення: 16.11.2024).

References:

1. Statut Orhanizatsii Ob'yednanykh Natsiy : mizhnarodnyy document vid 26.06.1945 r. [The Charter of the United Nations: an international document of 26.06.1945]. Retrieved from https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

2. Zahavna deklaratsiya prav lyudyny : mizhnarodnyy dokument Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Universal Declaration of Human Rights : international document of 10.12.1948. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

3. Mizhnarodnyy pakt pro hromadyans′ki i politychni prava : mizhnarodnyy dokument vid 16.12.1966 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [International Covenant on Civil and Political Rights : international document of 16.12.1966. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

4. Mizhnarodnyy pakt pro ekonomichni, sotsial′ni i kul′turni prava : mizhnarodnyy dokument 16.12.1966 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : international document of 16.12.1966. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

5. Konventsiya pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod : mizhnarodnyy dokument vid 04.11.1950 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms : international document of 04.11.1950. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

6. Fakul′tatyvnyy protokol do Mizhnarodnoho paktu pro hromadyans′ki i politychni prava: mizhnarodnyy dokument vid 16.12.1966 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights : international document of 16.12.1966. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

7. Statut Mizhnarodnoyi orhanizatsiyi pratsi : mizhnarodnyy dokument vid 28.06.1919 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Constitution of the International Labour Organization: international document of 28.06.1919. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_154 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

8. Deklaratsiya pro pravo ta obov′yazok okremykh osib, hrup i orhaniv suspil′stva zaokhochuvaty ta zakhyshchaty zahal′novyznani prava lyudyny ta osnovni svobody : mizhnarodnyy dokument vid 09.12.1998 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Declaration on the Right and Responsibility of Individuals, Groups and Organs of Society to Promote and Protect Universally Recognized Human Rights and Fundamental Freedoms : international document of 09.12.1998. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_349 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

9. Konventsiya pro zakhyst prav lyudyny i osnovopolozhnykh svobod: Protokol № 11 : mizhnarodnyy dokument vid 11.05.1994 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms: Protocol No. 11 : international document of 11.05.1994. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_536 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

10. Yevropeys′ka sotsial′na khartiya (pereglyanuta) : mizhnarodnyy dokument vid 03.05.1996 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [European Social Charter (revised) : international document of 03.05.1996. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

11. Amerykans′ka konventsiya z prav lyudyny : mizhnarodnyy dokument vid 22.11.1969 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [American Convention on Human Rights : international document of 22.11.1969. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_725 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

12. Afrykans′ka khartiya prav lyudyny i narodiv : mizhnarodnyy dokument vid 27.06.1981 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [African Charter on Human and Peoples' Rights : international document of 27.06.1981. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_655 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

13. Rehlament Yevropeys′koho sudu z prav lyudyny : mizhnarodnyy dokument vid 01.11.2003 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [African Charter on Human and Peoples' Rights : international document of 27.06.1981. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from //zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_067 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

14. Protokol do Afrykans′koyi khartiyi prav lyudyny i narodiv pro zasnuvannya Afrykans′koho sudu z prav lyudyny i narodiv : mizhnarodnyy dokument vid 09.06.1998 r. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [Protocol to the African Charter on Human and Peoples' Rights on the Establishment of an African Court on Human and Peoples' Rights : international document of 09.06.1998. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_655 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

15. Pro vykonannya rishen′ ta zastosuvannya praktyky Yevropeys′koho sudu z prav lyudyny : Zakon Ukrayiny vid 23.02.2006 r. № 3477-IV. Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrayiny». [On the Implementation of Decisions and Application of Practice of the European Court of Human Rights: Law of Ukraine of 23.02.2006 No. 3477-IV. Database "Legislation of Ukraine"]. *zakon.rada.gov* Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15 (accessed: 16.11.2024) [in Ukrainian].

16. Kerivni pryntsypy OON z pytan′ biznesu ta prav lyudyny : zatv. Rezolyutsiyeyu Rady OON z prav lyudyny 17/4 (June 16, 2011). Zheneva: Upravlinnya Verkhovnoho komisar OON z prav lyudyny (2011). 42 p. [in Ukrainian].

17. Pro zapobihannya henotsydu : Dopovid′ Spetsial′noho radnyka Heneral′noho sekretarya OON / OON. N′yu-York, (2004). 35 p. [in Ukrainian].

18. Paris Principles Relating to the Status of National Institutions: adopted by UN General Assembly Resolution 48/134 of December 20, 1993. Paris: UN (1993). 15 p. [in Ukrainian].

19. Dopovid′ pro vzayemodiyu dohovirnykh orhaniv z prav lyudyny z rehional′nymy pravozakhysnymy mekhanizmamy / Upravlinnya Verkhovnoho komisar OON z prav lyudyny. Zheneva, (2020). 28 p. [in Ukrainian].

20. Resolution adopted by the General Assembly on 15 March 2006 [without reference to a Main Committee (A/60/L.48)] 60/251. Human Rights Council. Official Documents UN. Retrieved from https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/502/66/PDF/N0550266.pdf (accessed: 16.11.2024). [in English].